

Nils-Henning Hontvedt hold foredrag på Borre Historielags møte på Brusørød Gård.

Etter at tidligere ordfører, Nils-Henning Hontvedt, avsluttet sin politiske karriere tok han fatt på et nytt kapittel i sitt liv. Som tidligere lektor på videregående skole og utdannet historiker, ble dypdykk i historiske tema hans store engasjement. Tre bøker har fram til i høst sett dagens lys. Som Kongsberg-gutt har han levedegjort skigutta fra Kongsberg i boka «Ski-eventyret på Kongsberg». De 2 andre bøkene har omhandlet veteraner i arbeiderbevegelsen. Den siste boka, som kom ut i år, omhandler arbeiderpartiformannen Christopher Hornsrud. Hans andre biografi omhandler en av fagbevegelsens ruvende personer, Ole O. Lian. Det var om denne fagforeningsmannen en lydhør forsamling fikk høre om på Borre Historielags møte.

I følge Hontvedt har Lian lenge vært neglisjert og nesten glemt. Det er først nå, hundre år etter hans mest aktive perioder i fagbevegelsen og Arbeiderpartiet, at han får sin biografi. I følge Hontvedt var Lians innsats avgjørende for utviklingen i LO og Arbeiderpartiet. Bokas tittel: «Landshøvding og samlingsmann - Landsorganisasjonens leder Ole O. Lian og kampen om norsk fagbevegelse» henspiller på at Lian bør huskes både som en ruvende skikkelse, samtidig som en kompromissets og samlings-

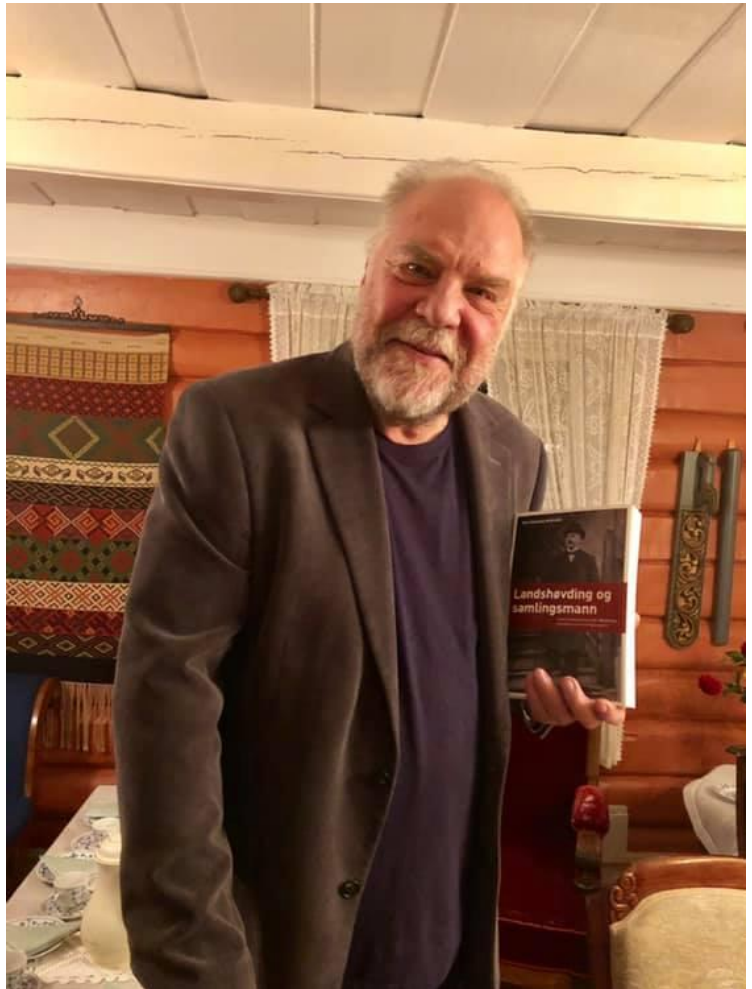
mann i arbeiderbevegelsen. Gjennom konfliktfylte år før og etter 1.verdenskrig bidro han til å holde landsorganisasjonen sammen.

Lian var født i Tønsberg i 1868 og vokste i Svend Foyns arbeiderboliger. Han begynte tidlig å arbeide ved siden av skolegang og bidro sammen med sine søsken til familiens økonomi. Som mange andre dro han til sjøs. Etter hvert kom han i land og begynte i typograflære. Han ble aktiv i fagorganisasjonen og ble etter hvert leder for typografene. I 1907 ble han valgt som leder av LO, et verv han hadde fram til sin død i 1925. Som leder i LO var han også medlem av sentralstyret i Arbeiderpartiet. Arbeiderpartiet var i starten både fagforening og parti. Lian var en periode nestleder i AP og satt også en periode på Stortinget.

Under Lians ledelse vokste LO fra å være en liten bevegelse og til å ha 140 000 medlemmer i 1921. I Lians tid som leder var det mange konflikter både i forhold til statsmakten og internt i arbeiderbevegelsen. LO kjempet mot militarismen, det var store demonstrasjoner knyttet til kampen mot dyrtid og konflikter omkring mekling, voldgift og lockout. Han satte også kvinnespørsmålet på dagsorden og bidro til opprettelsen av «Kvindenes kontor». Internt var en gruppe kalt «Fagopposisjonen av 1911», med Martin Tranmæl i spissen, radikal og utfordret Lian. Mange var inspirert av revolusjonen i Russland, og konfliktene endte i partisplittelse med 3 ulike arbeiderpartier. Lian sto i midten og prøvde å holde fraksjonene sammen i fagbevegelsen. Lian og Tranmæl sto sammen og bidro til et samlet LO. Om konfliktene sa Lian at «Det var som å rive i stykker levende kjøtt». Lian var en samarbeidens mann. Han var viktig for at LO ikke ramlet sammen. Han mente også at arbeiderpartiet og LO måtte samarbeide. Uten å samarbeide «er det som å ro med bare en åre – båten kommer ingen vei og går bare i ring». Han forslo å innkalle til en rikskonferanse mellom Staten, arbeidsgiverne og LO. På bakgrunn av dette må Lian regnes som «den norske modellens» far i forhold til samarbeidet mellom partene i arbeidslivet.

En byste av Ole O. Lian sto fram til 2005 utenfor Samfunnshuset i Tønsberg. Da bygningen ble revet ble bysten lageret. Nils-Henning Hontvedt tok initiativ til å få bysten plassert i Tønsberg. Sammen med LO i Vestfold/Telemark og ordfører Petter Berg i Tønsberg, bidro Hontvedt til at bysten nå har en sentral plassering i Gunnersbøparken.

Referent/TK

Foredragsholder Nils-Henning Hontvedt

Foto: Eli Kari Høihilder